

YTTRANDE

Dnr: SOCN 2020/232

KFKS 2020/615

S2019/00088/SOF

Socialdepartementet

Betänkandet Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen, SOU 2018:88

Yttrande till Socialdepartementet

Nacka kommun ställer sig positiv till flera av förslagen i Socialdepartementets betänkande av översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen SOU 2018:88. Betänkandet syftar till att bidra till en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och att få till stånd mer ändamålsenliga insatser i LSS. Lagstiftningen ska främja jämlika i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet.

Nacka kommun har synpunkter kring några av förslagen i utredningen:

Fusket inom välfärden tar viktiga resurser från de som behöver det mest. Det är viktigt att utredning kollar på och ger förslag på vidare arbete med minskat fusk inom LSS. Även om Nacka inte har egna erfarenheter så finns det alltför många exempel runt om i landet på fusk som förekommit. Metoderna har varit allt från fingerade tidrapporter där lön till personal aldrig betalades ut eller att personerna som påstods utföra arbetet aldrig hade en anställning i bolaget, till att personer har hyrts in för att fingera ett behov i syfte att anordnaren ska kunna lägga beslag på assistansersättningen. För att kunna bibehålla funktionen och legitimiteten för denna viktiga frihetsreform, samt skapa förutsättningar att rätt resurser når rätt personer behöver kvalitetssäkringen skärpas och kontinuerligt utvecklas.

Insatser i boende

I utredningen föreslås att insatsen *personlig service och boendestöd* ska innefatta praktisk hjälp i hemmet, motivationsåtgärder, ledsagning, stöd vid föräldraskap och annat motsvarande stöd. Insatsen ska kunna beviljas personer som redan bor i bostad med särskild service enligt LSS men inte får sina behov i den dagliga livsföringen tillgodosett.

Nacka kommun anser att det behöver utredas vidare vad som mer konkret ska ingå i insatsen och när insatsen ska beviljas. De delar som behöver ses över är i första hand vad som ska ingå i stöd vid föräldraskap. I utredningsförslaget är det allt för diffust beskrivet vad detta innebär. Frågan är komplex och stödet kan vara svårt att tillgodose utifrån barnets bästa gällande bland annat uppfostran och utveckling. Det är viktigt att barnets

behov utreds separat från föräldrarnas stödbehov. Det finns föräldrar med svåra funktionsnedsättningar som behöver omfattande insatser och kompetenser från andra delar av socialtjänsten för att barnet ska få en trygg uppväxt. I de fall föräldrar med svåra funktionsnedsättningar inte kan ge sina barn en trygg och fullgod uppväxt ska och kan behovet av stöd inte tillgodoses via boendestöd. Barnkonventionen ska tas i beaktande och barnets behov ska alltid prioriteras.

Gällande förslaget om att insatsen ska kunna beviljas till personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS anser vi att behovet ska tillgodoses inom insatsen bostad med särskild service. Då insatsen bostad med särskild service är en omfattande insats är *personlig service och boendestöd* som regel inte relevant att bevilja där motsvarande stöd bör tillgodoses i boendet. I enbart undantagsfall beviljas biståndsbedömt stöd i form av ledsagarservice utöver beslutet om bostad med särskild service. Att bevilja en ytterligare, överlappande, insats i det befintliga gemensamma boendet bidrar också till svårigheter att bibehålla sekretessen kring den enskilde.

Annan särskilt anpassad bostad

Vi anser att insatsen är svårtolkad, bland annat vad gäller innebörden av begreppet ”viss grundanpassning” och förhållandet mellan insatsen och att ha en lägenhet och få den anpassad med stöd av lag om bostadsanpassningsbidrag. Om insatsen ska vara kvar är det av största vikt att insatsen får tydligare direktiv kring vilka krav som ska vara uppfyllda för att ha rätt till insatsen samt i förhållande till annan lagstiftning.

Sysselsättning

Nacka kommun vill belysa att det blir allt svårare för personer med funktionsnedsättning att ta sig in eller vara kvar på den öppna arbetsmarknaden vilket är en av anledningarna till att allt fler personer ansöker om daglig verksamhet enligt LSS och sedan bli kvar. Nacka kommun ställer sig därför positiv till förslaget om utredningens förslag om en översyn av insatsen med utgångspunkt från en kartläggning av förhållandet mellan daglig verksamhet och arbetsmarknads- och utbildningsområdena.

Kvalitet, uppföljning och tillsyn

Företrädare

Nacka kommun ser positivt på förslaget om att se över regelverket för företrädare så som god man, förvaltare eller ställföreträdare när det gäller personer som både företräder och ger personen stöd enligt LSS då det föreligger risk för jävsproblematik.

Vi vill belysa att lämpligheten att anhänga är företrädare för personer inom denna målgrupp även generellt bör ses över. Detta då det i vissa fall kan vara av egenintresse att ta sig an uppdraget som företrädare. Det kan som anhörig också vara svårt att göra sakliga bedömningar då det finns en känslomässig förankring. Det föreligger också en

beroendeställning för den som får stödet och personens utveckling och självständighet kan påverkas negativt.

Hälso- och sjukvård

Nacka kommun delar inte utredningens slutsats om att ansvarsfördelningen för hälso- och sjukvård är oklar. Lagstiftning beskriver ansvarsfördelningen tydligt och hälso- och sjukvård för barn är regionens ansvar. Däremot bör åtgärder vidtas för att säkerställa att regionen bedriver den hälso- och sjukvård som de är skyldiga till inom sitt område och att detta är patientsäkert.

Barn och unga på korttidsvistelse har ofta dagliga behov av hälso- och sjukvårdsinsatser. I utredningen belyses att det är ett problem att regionerna inte tar sitt ansvar i enlighet med deras ansvar för hälso- och sjukvården. IVO har i sin granskning kommit fram till en slutsats att de främsta riskerna för individer med LSS-insatser på korttidsboenden är brister i säkerheten på hälso- och sjukvårdsinsatser. De konstaterar även att hälso- och sjukvårdsinsatser på korttidsboenden inte utförs enligt gällande lagstiftning.

Att överföra hälso- och sjukvårdsansvar till kommunerna, som utredningen delvis föreslår, innebär ändringar i kommunernas organisering av insatserna. Kommunerna behöver då anställa legitimerad personal till korttidsboenden och kostnaderna för kommunerna skulle öka betydligt. Än viktigare är att den sammanhållna hälso- och sjukvård som varit ett mål för regionerna skulle gå om intet. Målgruppen är en patientgrupp som i stort ofta har omfattande vårdkontakter. Förslaget om legitimerad personal på korttidsboendena medför att denna sammanhållna vård får inte den avsedda och önskade effekten. Istället bör det säkerställas att regionerna tar sitt ansvar och följer lagstiftningen. I utredningen bör samverkan mellan kommunerna och regionerna för att planera insatserna belysas ytterligare.

Gällande insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år står att ” i insatsen ingår omvårdnad”. Vi vill belysa att omvårdnad är hälso- och sjukvård och ingår därmed inte i uppdraget inom LSS utan styrs av hälso- och sjukvårdslagen. Det bör förtydligas hur regionerna ska planera och säkerställa en god och säker hälso- och sjukvård för dessa individer, redan innan insatsen påbörjas. Inom LSS-verksamheter och personlig assistans ställs inga krav på utbildning eller kompetens inom hälso- och sjukvård. Delegering av hälso- och sjukvårdsinsatser till en person som saknar formell kompetens ska endast ske i undantagsfall enligt gällande lagstiftning.

Ekonomiska konsekvenser

Nacka kommun vill belysa att om förslagen som framgår i utredningen blir lag är det viktigt att kommunen blir kompenserad för de faktiska kostnaderna som ändringarna i lagen innebär.

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör